

SECTION 3

PHILOLOGICAL SCIENCES

УДК 81'42:808.51 + 81'27(477)

Мунтян О. О.

к. філол. н., доцент,

доцент кафедри філології та перекладу

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

**ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ПЕРСУАЗІЇ
В ЖАНРІ ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ
(НА МАТЕРІАЛІ ВИСТУПІВ ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНСЬКОГО)**

Лінгвопрагматичні механізми персуазії в жанрі публічного виступу (на матеріалі виступів Володимира Зеленського)

У сучасному українському суспільстві публічний виступ посідає чільне місце серед інструментів персуазивної комунікації, виступаючи ефективним механізмом формування громадської думки, мобілізації соціуму та впливу на суспільно-політичні процеси. З позицій комунікативної лінгвістики, прагматики та риторики публічне мовлення розглядається як інтегративний жанр, що поєднує книжно-розмовні риси та орієнтований на здійснення цілеспрямованого переконувального впливу через комплексне використання мовних ресурсів і дискурсивних стратегій. Яскравим втіленням цих механізмів є виступи Президента України Володимира Зеленського, особливо в умовах повномасштабної війни.

Мовні особливості публічного виступу як засобу переконання виявляються передусім на лексико-семантичному рівні. Оратор селективно застосовує лексику з високим емоційно-оцінним потенціалом та прагматичним навантаженням, що відповідає національно-культурному контексту. У виступах Володимира Зеленського домінують лексеми на кшталт «незламність», «гідність», «європейський вибір», «деокупація», «формула миру», «гарантії безпеки», «світова спільнота», які актуалізують аксіологічні опозиції «свобода – рабство», «правда – брехня», «єдність – розкол». Ключові слова-тригери («мир», «справедливість», «майбутнє», «перемога»)

реалізують стратегію легітимізації дій України та делегітимізації агресора, конструюючи певну картину реальності.

Синтаксична організація публічних виступів Володимира Зеленського підпорядкована принципам усного сприйняття та ритмічної виразності. Чергування коротких рублених речень із розгорнутими періодами створює динамічний ритм, що утримує увагу. Широко застосовуються риторико-синтаксичні фігури: анафора («Ми не здамося. Ми не зламаємося. Ми переможемо»), антитеза («Не страх, а мужність; не капітуляція, а опір»), градація, риторичні питання та повтори. У промові перед британським парламентом Володимир Зеленський майстерно адаптував черчиллівський паралелізм: «Ми будемо битися на морях, будемо битися в повітрі. Будемо захищати нашу землю, якою б не була ціна. Ми будемо битися в полях, лісах, на узбережжях, в містах та селах, на вулицях... Ми будемо битися всюди. І ми не здамося». Такі конструкції посилюють аргументативну силу, сприяючи емоційному зараженню аудиторії та полегшенню запам'ятовування ключових тез.

На рівні мовленнєвих (дискурсивних) особливостей переконливість забезпечується інтеграцією класичних риторичних компонентів – логосу, етосу та пафосу – у межах аргументативних стратегій. Володимир Зеленський часто застосовує нарративні схеми: перехід від конкретної особистої чи колективної історії (згадки про дітей, які втратили життя, або героїзм захисників) до узагальнених висновків і закликів до дій. Це підвищує ідентифікацію аудиторії з повідомленням. Важливим дискурсивним ресурсом є тропіка, адаптована до української мовної картини світу. Концептуальні метафори («Україна – форпост Європи», «війна – випробування на зрілість нації», «свобода – щоденна боротьба») спрощують складні геополітичні концепти. Історичні алюзії (до Перл-Гарбору, 11 вересня, Берлінської стіни, боротьби Черчилля) та культурні прецеденти виконують функцію мосту між українською реальністю та досвідом аудиторії, посилюючи етичну та емоційну переконливість.

Просодичні параметри мовлення Володимира Зеленського – стратегічне паузування, варіювання темпу, інтонаційні акценти, спокійна впевненість з емоційними піками – відіграють суттєву роль у реалізації персуазивної функції. Паузування перед ключовими тезами створює ефект напруги та акцентуації, а узгодженість вербального та

паралінгвістичного рівнів суттєво підвищує рівень довіри міжнародної та внутрішньої аудиторії.

Отже, публічний виступ у виконанні Володимира Зеленського являє собою складний персуазивний феномен, у якому мовні ресурси (оцінна лексика, ритмічний синтаксис, національно марковані тропи) органічно поєднуються з дискурсивними стратегіями (наратив, аргументативні схеми, історичні алюзії, просодичні маркери). Ефективність таких виступів залежить від прагматичної адаптації цих засобів до конкретної аудиторії, історичного моменту та комунікативної мети. Подальші лінгвістичні дослідження з використанням методів дискурс-аналізу, стилістики, прагматики та когнітивної лінгвістики сприятимуть глибшому розумінню механізмів мовленнєвого впливу та удосконаленню риторичної підготовки українських ораторів на міжнародній арені.

Список літератури

1. Мунтян, О. О. (2024). Вербалізація війни в промовах Володимира Зеленського. *Вісник науки та освіти*, 1(19), 334–342.
2. Мунтян, О. (2023). Способи мовленнєвого впливу під час ділового спілкування. *Наукові праці Міжнар. академії управління персоналом. Філологія*, 2(7), 58–63.